provincie Drenthe

Statenstuk 2019-909

6e Begrotingswijziging (3e Bestuursrapportage) 2019

Voorgestelde behandeling:
- Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie op 4 december 2019
- Provinciale Staten op 18 december 2019
- fatale beslisdatum: 18 december 2019

Behandeld door de heer P. Betten, telefoonnummer (0592) 36 58 86, e-mail p.betten@drenthe.nl
Portefeuillehouder: de heer C. Bijl

Inleiding

a. Algemeen
De 6e Begrotingswijziging (3e Bestuursrapportage) 2019 maakt deel uit van de planning- en controlcyclus voor 2019. In de begrotingswijziging hebben wij alle voorstellen tot wijziging toegelicht.

b. Europese aspecten
Niet van toepassing.

c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.

d. Participatie
Niet van toepassing.

Advies

a. De 6e Begrotingswijziging (3e Bestuursrapportage) 2019 vast te stellen, inclusief de voorgestelde wijzigingen in de investeringskredieten:
   a. verhoging krediet met € 500.000,-- voor Optimalisering N371/N373
   b. verhoging krediet met € 16.186.317,-- voor N34 Rondweg Emmen aansluiting West
   c. verhoging krediet met € 500.000,-- voor N375 Duurzaam veilig inrichten
   d. verhoging krediet met € 1.250.000,-- voor Rotonde N375 Meppel fietstunnel
   e. verhoging krediet met € 175.000,-- voor OV-halte Westlaren/fietsenstalling
   f. verlaging krediet met € 580.000,-- voor Fietstunnel N372 Brunlaan Peize
   g. verhoging krediet met € 195.280,-- voor Verbeteren fietsenstalling bij OV-halte Westlaren
   h. verhoging krediet met € 750.000,-- voor Fietssnelweg Assen-Groningen
   i. verhoging krediet met € 103.994,-- voor Voorbereiding reconstructie Sleen
   j. verhoging krediet met € 556.423,-- voor Reconstructie Sleen
   k. verlaging krediet met € 3.333.333,-- voor N34 verdubbeling Holsloot-Coevorden
   l. verlaging krediet met € 1.666.667,-- voor N34 verdubbeling Emmen-West aansluiting
   m. verhoging krediet met € 8.960.000,-- voor N391-N862 maatregelen N391
   n. verhoging krediet met € 200.000,-- voor Fietsen op de VAM-berg
   o. verlaging krediet met € 3.250.000,-- voor Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer (IVV) 2021-24

Doelstelling uit de begroting

8.2.06 Een financieel gezonde organisatie, die voldoet aan alle wettelijke eisen en gangbare opvattingen ten aanzien van financieel instrumentarium

Argumenten

1.1. Uw Staten kunnen de voortgang van de uitvoering van het beleid monitoren.
In de afgelopen maanden hebben wij de laatste financiële ontwikkelingen geïnventariseerd en tevens een voorzet gedaan voor de budgetoverhevelingen naar 2020 en verder. Alle voorstellen tot wijziging zijn gebundeld in deze begrotingswijziging, waarmee wij de begroting naar de laatste stand van zaken hebben geactualiseerd.

1.2. De Begroting 2019 wordt geactualiseerd.
Dit doet recht aan het budgetrecht van uw Staten. Door middel van deze wijziging wordt de Begroting 2019 geactualiseerd op basis van opgetreden financiële afwijkingen tot 30 oktober 2019, die zijn geïnventariseerd voor de 3e Bestuursrapportage 2019.

1.3. Hierdoor wordt de lijst met investeringskredieten geactualiseerd.
Dit doet recht aan het budgetrecht van uw Staten. De aanpassing van de investeringskredieten wordt hiermee door u geautoriseerd.

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing.

Monitoring en evaluatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. 6e Begrotingswijziging (3e Bestuursrapportage) 2019

Ter inzage in kamer C0.39

Niet van toepassing.

Assen, 12 november 2019
Kenmerk: 46/5.5/2019002441

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

mevrouw drs. J. Klijnsma, voorzitter
W.F. Brenkman MSc, secretaris

md/coll.

Resultaat 6e Begrotingswijziging (3e Bestuursrapportage) 2019
Wij hebben in oktober de financiële afwijkingen en meest recente ontwikkelingen in het lopende boekjaar geïnventariseerd en beoordeeld in hoeverre deze afwijkingen nog moeten doorwerken in de Begroting 2019 en de komende jaren. Een aantal financiële afwijkingen wordt conform afspraak ver-effend met specifieke bestemmingsreserves. In totaal wordt via de Saldireserve vanuit 2019 € 18,4 miljoen overgeheveld. Dit gaat naar 2020 (€ 12,1 miljoen), 2021(€ 2,9 miljoen), 2022 (€ 1,8 miljoen) en 2023 (€ 1,6 miljoen).

Zie voor de mutaties op de vrije bestedingsruimte de tweede regel in onderstaande tabel. Daarnaast is, zoals bij de 2e Bestuursrapportage aangekondigd, de restantstelpost IBP samengevoegd met de post Vrije bestedingsruimte.

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontwikkeling vrije ruimte					
Stand van zaken tot en met 2e Berap / 5e begrotingswijziging 2019	793.826	0	-1.381	-2.835	472.858
Resultaat 3e Berap / 6e begrotingswijziging 2019	-320.845	-1.379.540	-104.970	101.024	-249.403
Resultaat 3e Berap 2019, samenvoeging stelpost IBP en vrije ruimte	950.083	2.275.177	1.768.371	4.729.116	12.490.000
Vrije ruimte na verwerking 3e Berap	**1.423.064**	**895.637**	**1.662.020**	**4.827.305**	**12.713.455**

Voor een nadere detaillering en toelichting van de aanpassingen in de begroting verwijzen wij naar de 6e Begrotingswijziging 2019.

*Ontwerp*besluit

2019-909-1

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 12 november 2019, kenmerk 46/5.5/2019002441;

BESLUITEN:

de 6e Begrotingswijziging (3e Bestuursrapportage) 2019 vast te stellen, inclusief de voorgestelde wijzigingen in de investeringskredieten:

a. verhoging krediet met € 500.000,-- voor Optimalisering N371/N373
b. verhoging krediet met € 16.186.317,-- voor N34 Rondweg Emmen aansluiting West
c. verhoging krediet met € 500.000,-- voor N375 Duurzaam veilig inrichten
d. verhoging krediet met € 1.250.000,-- voor Rotonde N375 Meppel fietstunnel
e. verhoging krediet met € 175.000,-- voor OV-halte Westlaren/fietsenstalling
f. verlaging krediet met € 580.000,-- voor Fietstunnel N372 Brunlaan Peize
g. verhoging krediet met € 195.280,-- voor Verbeteren fietsenstalling bij OV-halte Westlaren
h. verhoging krediet met € 750.000,-- voor Fietssnelweg Assen-Groningen
i. verhoging krediet met € 103.994,-- voor Voorbereiding reconstructie Sleen
j. verhoging krediet met € 556.423,-- voor Reconstructie Sleen
k. verlaging krediet met € 3.333.333,-- voor N34 verdubbeling Holsloot-Coevorden
l. verlaging krediet met € 1.666.667,-- voor N34 verdubbeling Emmen-West aansluiting
m. verhoging krediet met € 8.960.000,-- voor N391-N862 maatregelen N391
n. verhoging krediet met € 200.000,-- voor Fietsen op de VAM-berg
o. verlaging krediet met € 3.250.000,-- voor Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer (IVV) 2021-24

Assen, 18 december 2019

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter , griffier

/coll.

3e Bestuursrapportage 2019

- **6e Begrotingswijziging 2019**

Programma en Beleidsopgaven	2019	2020	2021	2022	2023
Programma 1. Kwaliteit openbaar bestuur					
Lasten					
1.4 De provincie Drenthe is zichtbaar door klantgericht, interactief en toegankelijk te handelen	-28.598	0	0	0	0
1.5 Zorgen voor een goede samenwerking met partners en belangenbehartiging voor Drentse stakeholders	-9.343.825	0	0	0	0
Baten					
1.5 Zorgen voor een goede samenwerking met partners en belangenbehartiging voor Drentse stakeholders	2.311.441	0	0	0	0
Programma 2: Regionale economie					
Lasten					
2.2 Vergroten concurrentiepositie van Drenthe	-8.031.930	6.001.930	1.137.000	1.137.000	1.590.000
2.5 Versterken van de vrijetijdseconomie	-1.847.333	1.100.921	1.051.040	1.051.040	125.000
Baten					
2.2 Vergroten concurrentiepositie van Drenthe	464.360	-648.360	0	0	0
2.5 Versterken van de vrijetijdseconomie	-252.667	-242.667	-242.667	-242.667	0
Programma 3: Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer					
Lasten					
3.1 Bereikbaar Drenthe	-667.000	720.514	24.514	719.950	757.450
3.4 Verkeersveilig Drenthe	-35.000	35.000	0	0	0
3.5 Het beheren en onderhouden van de wegen op een afgesproken kwaliteitsniveau	-1.312.616	0	0	0	0
3.7 Regio Specifiek Pakket	-10.199.650	-12.916.623	3.609.708	2.100.000	0
Programma 4: Duurzame ruimtelijke ontwikkeling & waterbeheer					
Lasten					
4.1 Een aantrekkelijk en gevarieerd vestigingsklimaat voor wonen en werken	-973.878	973.878	0	0	0
4.2 Klimaatbestendig watersysteem voor landbouw, natuur en wonen	-1.093.715	2.160.715	1.066.000	0	0
Programma 5: Milieu, Energie & Bodem					
Lasten					
5.1 In 2050 produceren we in Drenthe minstens zoveel hernieuwbare energie als we aan energie gebruiken (Energieneutraal)	-2.550.427	2.085.631	-235.500	-235.500	-235.500
5.2 In Drenthe behoud en verbetering van de milieu- en leefomgevingskwaliteit tot tenminste het niveau van de wettelijke milieueisen	-245.785	340.785	0	0	0
5.3 De bodem en ondergrond worden zo beheerd en benut dat deze ook voor volgende generaties hun culturele, ecologische en economische kracht behouden	-1.502.000	-7.111.988	13.742.365	0	0

Baten					
5.3 De bodem en ondergrond worden zo beheerd en benut dat deze ook voor volgende generaties hun culturele, ecologische en economische kracht behouden	419.500	-5.500	-5.542.377	0	0
Programma 6: Cultuur					
Lasten					
6.1 Cultuur speelt een belangrijke rol in economische en ruimtelijke ontwikkelingen	-775.000	1.125.000	325.000	325.000	325.000
6.3 Een sociaal cultureel klimaat waarin toonaangevende kunst en cultuuruitingen een plek hebben en waar mensen aan mee kunnen doen	181.000	181.000	114.000	114.000	114.000
Baten					
6.3 Een sociaal cultureel klimaat waarin toonaangevende kunst en cultuuruitingen een plek hebben en waar mensen aan mee kunnen doen	-114.000	-114.000	-114.000	-114.000	-114.000
Programma 7: Dynamiek in leefomgeving					
Lasten					
7.1 Een toekomst gerichte landbouw en agribusiness	0	-92.000	-92.000	-92.000	-92.000
7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief	17.892.743	134.153	160.517	161.472	162.449
7.3 Dynamisch Drenthe	-5.000.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Baten					
7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief	-13.741.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Programma 8: Middelen					
Lasten					
8.1 Een duurzaam sluitende provinciale begroting	-515.000	0	0	0	0
8.2 Een opgavegestuurde, kwalitatief hoogstaande en dienstbare organisatie	-1.922.845	-686.277	-779.471	-3.740.216	-11.501.100
Baten					
8.1 Een duurzaam sluitende provinciale begroting	1.581.839	-865.123	-1.977.547	-1.118.496	-769.046
8.2 Een opgavegestuurde, kwalitatief hoogstaande en dienstbare organisatie	0	6.500	6.500	6.500	6.500
Programmatotaal	**-37.301.386**	**-7.610.511**	**12.459.082**	**278.083**	**-9.425.247**
Programma 8: Middelen					
Lasten					
8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	42.623.891	30.341.349	0	0	0
Baten					
8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen	-5.951.743	-23.626.475	-14.122.483	-5.108.223	-2.815.350
Totaal reserves en voorzieningen	**36.672.148**	**6.714.874**	**-14.122.483**	**-5.108.223**	**-2.815.350**
Vrije bestedingsruimte	**629.238**	**895.637**	**1.663.401**	**4.830.140**	**12.240.597**

1. Kwaliteit openbaar bestuur

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	26.424.944	15.946.850	15.929.553	15.939.899	5.958.574
Baten voor wijziging	-2.519.640	-2.519.640	-2.519.640	-2.519.640	-19.640
Saldo voor wijziging	**23.905.304**	**13.427.210**	**13.409.913**	**13.420.259**	**5.938.934**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

1.4 De provincie Drenthe is zichtbaar door klantgericht, interactief en toegankelijk te handelen

Doelstelling

1.4.01 Zichtbaar maken van de provincie om bij te dragen aan het realiseren van de Drentse opgaven

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-28.598	0	0	0	0

Vrijval restant verplichtingen advertentiekosten 2018
Van verplichtingen uit 2018 voor advertentiekosten valt het restant van totaal € 28.598,-- vrij ten gunste van de vrije bestedingsruimte.

Beleidsopgave

1.5 Zorgen voor een goede samenwerking met partners en belangenbehartiging voor Drentse stakeholders

Doelstelling

1.5.05 Uitwerking IBP

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-150.000	0	0	0	0

Aframen budget Voorbereiding Regiodeals
Conform afspraak zijn de voorbereidingskosten m.b.t. de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe verrekend met de beschikbare budgetten voor deze Regiodeal. Om die reden kan het budget Voorbereiding Regiodeals ad € 150.000,-- worden afgeraamd ten gunste van de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

1.5.06 Uitwerking Regiodeals

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	750.000	0	0	0	0

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-9.943.825	0	0	0	0

Bijstellen begroting 2019 Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe
De provincie is de kassier van de Regiodeal. Besluiten van de stuurgroep worden in GS bekrachtigd en de bijbehorende begrotingswijziging wordt aan PS voorgelegd. Deze begrotingswijziging is gebaseerd op een inschatting van het verloop van de Regiodeal. Omdat de daadwerkelijke kosten van de projecten van de Regiodeal in het laatste kwartaal van 2019 worden gemaakt, worden de geraamde lasten van € 9.943.825,-- slechts voor een klein deel gerealiseerd. Om die reden stellen we voor om dit bedrag af te ramen en voor het vierde kwartaal een begrote last van € 750.000,-- in de begroting op te nemen. Het saldo ad € 6.882.384,-- van de in 2019 afgeraamde lasten (€ 9.193.825,--) en baten (€ 2.311.411,--), wordt toegevoegd aan de Reserve Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe en blijft op deze manier beschikbaar voor de uitvoering van de regiodeal in de jaren 2020-2022.

Baten wijziging

Beleidsopgave

1.5 Zorgen voor een goede samenwerking met partners en belangenbehartiging voor Drentse stakeholders

Doelstelling

1.5.06 Uitwerking Regiodeals

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	2.311.441	0	0	0	0

Bijstellen begroting 2019 Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe
Omdat de daadwerkelijke kosten van de projecten van de Regiodeal in het laatste kwartaal van 2019 worden gemaakt, worden de geraamde lasten van € 9.943.825,-- slechts voor een klein deel gerealiseerd. Dit geldt ook voor de baten. Uitgaande van een last van € 750.000,-- worden de baten voor het vierde kwartaal van 2019 gesteld op € 188.559,--. Dit betekent per saldo een verlaging van de baten met een bedrag van € 2.311.441,--.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	17.052.521	15.946.850	15.929.553	15.939.899	5.958.574
Baten na wijziging	-208.199	-2.519.640	-2.519.640	-2.519.640	-19.640
Saldo na wijziging	**16.844.322**	**13.427.210**	**13.409.913**	**13.420.259**	**5.938.934**

2: Regionale economie

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	28.150.862	11.127.663	10.606.439	10.521.439	9.261.439
Baten voor wijziging	-1.201.596	-32.200	-32.200	-32.200	-32.200
Saldo voor wijziging	**26.949.266**	**11.095.463**	**10.574.239**	**10.489.239**	**9.229.239**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

2.2 Vergroten concurrentiepositie van Drenthe

Doelstelling

2.2.01 Stimulering van innovatief ondernemerschap en ondernemersklimaat

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-4.546.000	682.000	1.137.000	1.137.000	1.590.000

Overheveling restantbudget Gebiedsontwikkeling Groningen Airport Eelde (GAE)
Voor 2019 verwachten we in totaal € 540.000,-- te besteden aan projecten in het kader van de gebiedsontwikkeling GAE. Dit betekent een onderbesteding van de begroting van € 4.546.000,--. In de meeste gevallen zijn we van derden afhankelijk voor investeringen, aangezien de middelen gebruikt worden als cofinanciering. Dat geldt bijvoorbeeld voor de herinrichting van de ontsluiting van de luchthaven (rotonde en boulevard), waarbij GAE op dit moment niet kan investeren. In geval van de logistieke hub is er financiering vanuit derden gevonden, waardoor onze bijdrage is komen te vervallen. In een aantal andere gevallen is sprake van langere looptijd van planvorming waardoor bestedingen naar de toekomst zullen verschuiven.

Om de verwachte bestedingen in 2020 e.v. te kunnen dekken en het geld verder beschikbaar te houden voor het nieuwe, herijkte gebiedsprogramma 2020-2024, stellen we voor het restantbedrag als volgt over te hevelen: voor 2020 een bedrag van € 682.000,--, voor 2021 en 2020 een bedrag van € 1.137.000,-- per jaar en voor 2023 een bedrag van € 1.590.000,--.

Doelstelling

2.2.02 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	1.834.000	0	0	0	0

Projecten Versterking economische structuur
De MKB-innovatiestimulering regio en Topsectorenregeling (MIT-regeling) wordt in samenwerking met het Rijk uitgevoerd. De middelen die wij in 2017 van het Rijk hebben ontvangen (zgn. terugploegkorting) worden aan dit doel besteed. In 2019 wordt door het SNN, de uitvoerder van deze subsidieregeling, € 34.000,--, besteed. In verband hiermee stellen wij voor om zowel de geraamde lasten als de baten (zie 2.2.02 baten) met € 34.000,-- te verhogen. Deze wijziging is budgettair neutraal.

Verhogen budget Bijdragen in projecten Versterking economische structuur
In de tweede helft van 2019 wordt gestart met de uitvoering van enkele omvangrijke projecten waarvoor cofinanciering wordt gevraagd uit het budget gericht op versterking van de economische structuur. Het gaat hierbij onder andere om het project Chemcampus Emmen (Chemical Industry Campus Emmen), het project MCE (reststromen biomassa), een project van Fokker gericht op het versterken van composiet en het geautomatiseerd produceren daarvan, twee projecten gericht op 3D printen en een project gericht op circulaire afvalstromen. Daarnaast is in 2019 de nieuwe MIT-regeling ten laste gebracht van het VES (in tegenstelling tot 2018) en hebben wij n.a.v. een opgave van het SNN een deel van de bestedingen m.b.t. de Subsidieregeling Versneller Innovatieve Ambities 2018 (VIA 2018) verantwoord. Om de kosten van deze projecten te kunnen dekken, stellen we voor het budget Bijdragen in projecten Versterking economische structuur incidenteel met € 1.800.000,-- te verhogen ten laste van de Reserve versterking economische structuur.

Doelstelling

2.2.04 Versterken economische structuur Zuidoost (= Vierkant voor Werk)

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-5.319.930	5.319.930	0	0	0

Overheveling restantmiddelen Bedrijvenregeling Dutch TechZone (DTZ) / Vierkant voor Werk
De bedrijvenregeling is in 2019 geëvalueerd door een adviesbureau. In het bestuurlijk overleg van de DTZ is afgesproken dat op basis van de aanbevelingen de regeling wordt aangepast, inspelend op de actualiteit en nog meer aansluitend op de wensen van ondernemers. Begin 2020 wordt de aangepaste regeling weer opengesteld. Om de aangepaste regeling volgend jaar te kunnen openstellen, dienen de resterende middelen, € 3.498.861,--, te worden overgeheveld naar 2020.

Overheveling restantbudget Bedrijvenregeling Drenthe
De Bedrijvenregeling Drenthe loopt t/m 2019. Voor een aantal gemeenten is de Bedrijvenregeling Drenthe succesvol verlopen, voor een aantal niet. Uit een inventarisatie blijkt dat de meeste gemeenten de regeling in 2020 willen continueren, mits er enkele aanpassingen in de regeling worden gedaan, inspelend op de actualiteit en nog meer aansluitend op de wensen van (met name kleinere) ondernemers. Doordat de regeling met name voor hen lastiger bereikbaar was, vindt momenteel een aanpassing plaats van de regeling. Gemeenten hebben budget beschikbaar gesteld, waarbij bestuurlijke afspraken zijn gemaakt, dat de provincie dit verdubbelt. Zonder provinciale middelen is er onvoldoende budget om een Bedrijvenregeling Drenthe in stand te houden. Om die reden stellen wij voor het restantbudget van per saldo € 1.172.709,-- (lasten € 1.821.069,-- minus baten € 648.360,--) over te hevelen naar 2020.

Beleidsopgave

2.5 Versterken van de vrijetijdseconomie

Doelstelling

2.5.02 Meer werkgelegenheid en hogere bestedingen in de vrijetijdseconomie van Drenthe

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	0	125.000	125.000	125.000	125.000

Versterken fiets- en wandelrecreatie Drenthe
In de aanbiedingsbrief bij de begroting hebben we aangegeven € 125.000,-- te willen inzetten voor de versterking van fiets- en wandelrecreatie in Drenthe. Dit bedrag wordt gedekt uit de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

2.5.06 Revitalisering verblijfsrecreatie in Drenthe

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-1.847.333	975.921	926.040	926.040	0

Programma Vitale Vakantieparken Drenthe
Sinds de daadwerkelijke start van de programmaorganisatie wordt er door alle partijen hard gewerkt aan het realiseren van de geformuleerde doelstellingen. De besteding van de gereserveerde middelen blijft echter nog aanmerkelijk achter ten opzichte van de destijds opgestelde prognose. In algemene zin kan worden gesteld dat er nog veel 'geploegd en gezaaid' moet worden, voordat er kan worden geoogst.
Of meer concreet:
- het formuleren van gemeentelijk beleid en het stellen van de juiste prioriteiten kost tijd;
- het (vraaggericht) ondersteunen van ondernemers vereist maatwerk;
- het transformeren van parken naar een andere bestemming is een langdurig proces waarin veel partijen een rol spelen;
- het ontwikkelen van de juiste financiële instrumenten ter ondersteuning vraagt om een heroriëntatie, aangezien hetgeen hieromtrent bij de start van het project is geformuleerd niet aansluit bij de praktijk.
- er is eerst sinds medio dit jaar duidelijkheid omtrent de juridische entiteit van het programma (de TF wordt aangehaakt bij de provinciale organisatie); e.e.a. betekent dat het te ontwikkelen subsidie-instrumentarium (nu) moet voldoen aan provinciale regelgeving.
De verwachting is dat het uitgavenpatroon de komende jaren meer in de pas gaat lopen met de (meerjaren) begroting. Wij stellen voor om een bedrag van € 2.100.000,-- via de Saldireserve over te hevelen naar de jaren 2020 (€ 733.254,--) 2021 (€ 683.373,--) en 2022 (€ 683.373,--).

Vitale Vakantieparken
In de kosten van de aanpak van vitale vakantieparken in Drenthe draagt het Recreatieschap € 70.000,-- bij in 2019 en € 60.000,-- in de jaren 2020 t/m 2022. De gemeentelijke bijdragen bedragen in die periode € 182.667,-- per jaar. Deze inkomsten ad € 252.667,-- (zie ook 2.5.06) voegen we toe aan het beschikbare budget voor de aanpak van de vitale vakantieparken. De wijziging is daarmee budgettair neutraal.

Baten wijziging

Beleidsopgave

2.2 Vergroten concurrentiepositie van Drenthe

Doelstelling

2.2.02 Zorgen voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat ook op (sub)regionaal niveau

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv. bijdragen	-150.000	0	0	0	0

Raming huuropbrengst Health Hub Roden
In 2019 verwachten we een huuropbrengst van € 150.000,-- te realiseren m.b.t. het Resato-pand waarin de Health Hub Roden is gevestigd. Omdat deze bate nog niet in onze begroting was opgenomen stellen we voor dit alsnog als inkomst te ramen. Deze huuropbrengst zal gedeeltelijk gebruikt worden ter dekking van de exploitatie- en onderhoudskosten van het pand. Het gaat om een bedrag van € 27.238,--. (Zie onder baten 8.2.08 Inkoop.) Het restant van de huuropbrengst, € 122.762,--, willen we toevoegen aan de vrije ruimte ter compensatie van de toekomstige overschrijding van de kapitaallasten zoals aangekondigd in onze brief van 21 mei 2019 over de stand van zaken m.b.t. Health Hub Roden.

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	-34.000	0	0	0	0

Projecten Versterking economische structuur
Zie voor toelichting 2.2.02 lasten

Doelstelling

2.2.04 Versterken economische structuur Zuidoost (= Vierkant voor Werk)

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	648.360	-648.360	0	0	0

Overheveling restantbudget Bedrijvenregeling Drenthe
Van het door gemeenten beschikbaar gestelde budget voor de Bedrijvenregeling Drenthe wordt in 2019 € 465.245,-- besteed. Om de bedrijvenregeling Drenthe in 2020 te kunnen voortzetten, dienen de niet bestede bijdragen van de gemeenten, € 648.360,--, te worden overgeheveld naar 2020. Zie ook 2.2.04 lasten.

Beleidsopgave

2.5 Versterken van de vrijetijdseconomie

Doelstelling

2.5.06 Revitalisering verblijfsrecreatie in Drenthe

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	-252.667	-242.667	-242.667	-242.667	0

Vitale Vakantieparken
In de kosten van de aanpak van vitale vakantieparken in Drenthe draagt het Recreatieschap € 70.000,-- bij in 2019 en € 60.000,-- in de jaren 2020 t/m 2022. De gemeentelijke bijdragen bedragen in die periode € 182.667,-- per jaar. De inkomsten voegen we toe aan het beschikbare budget voor de aanpak van de vitale vakantieparken. De wijziging is budgettair neutraal, zie ook 2.5.06 Lasten.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	18.271.599	18.230.514	12.794.479	12.709.479	10.976.439
Baten na wijziging	-989.903	-923.227	-274.867	-274.867	-32.200
Saldo na wijziging	**17.281.696**	**17.307.287**	**12.519.612**	**12.434.612**	**10.944.239**

3: Regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	70.413.544	77.878.965	58.482.623	56.901.733	57.185.074
Baten voor wijziging	-18.414.900	-9.683.219	-3.161.077	-3.161.077	-3.161.077
Saldo voor wijziging	**51.998.644**	**68.195.746**	**55.321.546**	**53.740.656**	**54.023.997**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

3.1 Bereikbaar Drenthe

Doelstelling

3.1.01 Realiseren en versterken van het regionale netwerk voor auto, openbaar vervoer, fiets en goederenvervoer

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-667.000	667.000	0	0	0

Onderzoeksbudget
Het budget ad € 1.054.000,-- is bedoeld ter dekking van onderzoeken in 2019 en 2020. Er wordt nu € 667.000,-- verschoven naar 2020 voor uitwerking plan van aanpak uit Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (BO-MIRT) met betrekking tot afspraken Slim & duurzaam, MIRT-onderzoek A28, visie duurzame mobiliteit Drenthe / uitwerking klimaatakkoord in regionale mobiliteitsprogramma's, uitwerking visie bereikbaarheid & mobiliteit voor het investeringsprogramma verkeer en vervoer, analyse verkeersveiligheid t.b.v. nieuw Strategisch plan verkeersveiligheid, Uitwerking pilots Smart Mobility en Voorbereiding herziening beleidsnota fiets (2014).
De verschuiving vindt plaats via de Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer.

	2019	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten	0	53.514	24.514	719.950	757.450

Bijstelling kapitaallasten
De investeringskredieten zijn geactualiseerd en de RSP-projecten Bereikbaarheid Emmen zijn omgezet van exploitatieproject naar investeringskrediet. Dit heeft tot gevolg dat de kapitaallasten in 2020, 2021 en 2022 toenemen met respectievelijk € 53.514,--, € 24.514,-- en € 719.950,-- en vanaf 2023 met € 757.450,--. Dit wordt verwerkt in de Reserve Investeringen verkeer en vervoer.

Beleidsopgave

3.4 Verkeersveilig Drenthe

Doelstelling

3.4.01 Stimuleren van verkeersveilig gedrag door educatie, training, voorlichting en campagnes met de ambitie 'Samen richting Nul verkeersslachtoffers!'

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-35.000	35.000	0	0	0

Uitvoering luchthavenbeleid
De omgevingsmanager was gelieerd aan de aanvraag voor een nieuw Luchthavenbesluit voor Groningen Airport Eelde. Zijn of haar taak was de omgeving daarover goed te informeren en draagvlak daarvoor te verzorgen. Deze aanvraag ligt tijdelijk stil vanwege landelijke ontwikkelingen (komst Luchtvaartnota, Luchtruimherziening). Hiervoor is een budget gereserveerd van € 35.000,--. We stellen voor het bestaande budget ad € 115.156,-- in 2019 met € 35.000,-- te verminderen en in 2020 weer met dit bedrag te verhogen. Deze mutatie verloopt via de Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer.

Beleidsopgave

3.5 Het beheren en onderhouden van de wegen op een afgesproken kwaliteitsniveau

Doelstelling

3.5.12 Instandhouden van de infrastructuur van wegen (variabel onderhoud)

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-1.312.616	0	0	0	0

Groot onderhoud
In dit budget was € 961.835,-- meegenomen voor projecten die in de loop van 2019 ontwikkeld moesten worden. Door verschillende oorzaken zijn er vertragingen ontstaan en zijn ze niet meer tot ontwikkeling c.q. uitvoering gekomen in 2019. Daarnaast vielen onder meer de vervanging van de deklaag Tiendeveen € 196.000,-- en het groot onderhoud aan de N371 bij Dieverbrug € 150.000,-- goedkoper uit. Verder waren er nog mee- en tegenvallers in andere projecten, wat uiteindelijk heeft geleid tot een voordeel van € 4.781,--. Dit resulteert erin dat in totaliteit € 1.312.616,-- in de Egalisatiereserve groot (variabel) onderhoud wegen en vaarwegen wordt gestort, waardoor voor groot onderhoud wegen een budget van € 3.241.961,-- overblijft.

Beleidsopgave

3.7 Regio Specifiek Pakket

Doelstelling

3.7.01 Bereikbaarheid Emmen - Centrum

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-50.000	0	0	0	0

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-7.579.650	-11.316.667	0	0	0

Activering project bereikbaarheid Emmen
Regelgeving schrijft voor dat projecten met maatschappelijk en economisch nut moeten worden geactiveerd. Dit betekent dat het budget voor RSP Bereikbaarheid moet worden omgezet naar een investeringskrediet. Daarom wordt het exploitatiebudget RSP van de Bereikbaarheidsprojecten Emmen-West en Reconstructie en aansluiting N861 van totaal € 18.946.317,-- (2019: bijdragen € 7.579.650,-- en inkoopkosten € 50.000,--, 2020: bijdragen € 11.316.667,--), gestort in de Reserve Investeringen Verkeer en Vervoer. Vanuit deze reserve worden de kapitaallasten gedekt.

Doelstelling

3.7.03 Ruimtelijk Economisch Programma

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-2.170.000	0	0	0	0

Bijstelling begroting Ruimtelijk Economisch Programma
Het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) is volop in uitvoering. Dit programma heeft een meerjarig karakter, waarbij het lastig is om van tevoren de kosten juist over de verschillende jaarschijven te verdelen. Op dit moment verwachten we in totaal € 1.630.000,-- te besteden aan projecten in 2019. Dit betekent een overschot op de begroting van € 2.170.000,--. Om de dekking van de geplande projecten te kunnen waarborgen, stellen wij voor het beschikbaar gestelde budget met dit bedrag af te ramen en dit bedrag te storten in de Reserve RSP.

Doelstelling

3.7.04 Verbetering Spoorlijn Zwolle - Emmen

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-400.000	-1.599.956	3.609.708	2.100.000	0

Spoor Zwolle Coevorden Emmen
ProRail voert het project 'Uitbreiding Station Emmen Zuid' uit in opdracht van de Provincie Drenthe. Het project is in 2015 geraamd op € 10,26 miljoen, door diverse oorzaken is het project vijf jaren vertraagd. De geraamde kosten bedragen nu € 15,7 miljoen (inclusief risicodekking). Naar schatting wordt er tot en met 2019 € 1.954.292,-- uitgegeven; dit is reeds verwerkt in de begroting. Het tekort wordt voor € 459.752,-- opgevangen binnen de Reserve Regio Specifiek Pakket en voor € 3.250.000,-- gedekt uit de Reserve Investeringen verkeer en vervoer. Deze laatste reserve wordt hierbij gebruikt als algemeen dekkingsmiddel en niet ter dekking van kapitaallasten, wat het doel is van deze reserve. Het gevolg is dat de vrije ruimte van het nieuwe Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer (IVV) voor de periode 2020 - 2024 vermindert met 3.250.000,-- en hierdoor € 31.391.516,-- (oorspronkelijk € 60.791.516,-- minus € 26.150.000,-- Bereikbaarheidsakkoord N391-N862 Emmen minus € 3.250.000,--) bedraagt. Mocht later blijken dat het project goedkoper uitvalt, dan zal maximaal € 3.250.000,-- weer ten gunste van de Reserve Investeringen verkeer en vervoer worden gebracht.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	58.199.278	65.717.856	62.116.845	59.721.683	57.942.524
Baten na wijziging	-18.414.900	-9.683.219	-3.161.077	-3.161.077	-3.161.077
Saldo na wijziging	**39.784.378**	**56.034.637**	**58.955.768**	**56.560.606**	**54.781.447**

4: Duurzame ruimtelijke ontwikkeling & waterbeheer

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	16.666.550	3.710.418	3.760.418	3.458.625	3.458.625
Baten voor wijziging	-6.710.000	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000
Saldo voor wijziging	**9.956.550**	**3.000.418**	**3.050.418**	**2.748.625**	**2.748.625**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

4.1 Een aantrekkelijk en gevarieerd vestigingsklimaat voor wonen en werken

Doelstelling

4.1.01 Toereikende spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen en aanbod voor wonen over het Drentse netwerk van steden en dorpen

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-538.435	538.435	0	0	0

Uitvoeringsregeling Impuls Volkshuisvesting
Voor de Uitvoeringsregeling Impuls Volkshuisvesting is in totaal een bedrag van € 2 miljoen uit de Investeringsagenda beschikbaar gesteld met het volgende kasritme:
2018 € 750.000,--
2019 € 750.000,--
2020 € 250.000,--
2021 € 250.000,--
Het beschikbare budget wordt voor de helft gelijkelijk verdeeld over de Drentse gemeenten. De andere helft wordt verdeeld op basis van het aantal woningen per gemeente volgens de meest recente CBS/BAG-cijfers (2014). Hiermee is een zekere toezegging aan gemeenten gedaan waarop zij op basis van een plan een beroep op kunnen doen. Op het budget van 2019 verwachten wij een onderbesteding van € 538.435,--. De oorzaak van de onderbesteding is dat gemeenten meer tijd voor planontwikkeling nodig hebben. Wij stellen voor het bedrag van € 538.435,-- via de Saldireserve over te hevelen naar 2020.

Doelstelling

4.1.02 Initiatieven die een vernieuwende verbinding leggen met de ruimtelijke kwaliteiten van Drenthe

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-435.443	435.443	0	0	0

Ruimtelijke kwaliteit en inzet op specifieke ontwikkelingen
Voor ruimtelijke kwaliteit is structureel € 335.443,-- beschikbaar. Daarnaast is ten behoeve van inzet op specifieke ontwikkelingen incidenteel € 100.000,-- geraamd. Dit jaar wordt dit geld niet ingezet. Wij stellen voor beide budgetten over te hevelen naar volgend jaar en samen te voegen, zodat dit in de eerste helft van 2020 kan worden aangewend voor stads- en dorpsvernieuwing ter overbrugging van het fonds Herstructurering Ruimtelijke kwaliteit, waarvan het subsidieplafond inmiddels is bereikt en waarvoor niet eerder nieuwe middelen beschikbaar zullen komen dan in de tweede helft van volgend jaar.

Beleidsopgave

4.2 Klimaatbestendig watersysteem voor landbouw, natuur en wonen

Doelstelling

4.2.03 De zoetwatervoorz. voorziet in maatsch. gewenst voorzieningenniv. voor vold. en schoon zoetwater voor een, ook op lange term. Houdb., (klimaatbest.) econ. vitaal en ecologisch en humaan leefb. gebied

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-1.093.715	2.160.715	1.066.000	0	0

Deltafonds
In het kader van het landelijke Delta-programma Zoetwater heeft het Rijk in 2015 subsidie toegekend aan regionale zoetwaterprogramma's voor maatregelen ten behoeve van de beschikbaarheid van zoetwater. Voor Drenthe zijn dat het programma voor Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON) en voor de projecten binnen het IJsselmeergebied. Voor beide gebieden heeft de provincie bestuursakkoorden gesloten met het Rijk, met regionale overheden en binnen ZON ook met LTO en terreinbeheerders. Voor de uitvoering daarvan ontvangen we van het Rijk een decentralisatie-uitkering. Het Rijk is bij het aangaan van de rijksverplichtingen uitgegaan van een geschat kasritme voor alle aangemelde projecten en programma's. In de beheergebieden van Vechtstromen en Drents-Overijsselse Delta (dus ook in Zuid-Drenthe) zijn delen van de budgetten aangewezen voor projecten van TBO's en LTO. In de praktijk blijken de TBO's en LTO meer tijd nodig te hebben voor het aanwijzen en opstarten van geschikte projecten. Daardoor kunnen de voor hen beschikbaar gestelde budgetten nog niet worden toegewezen. In 2019 is (inclusief overgehevelde middelen uit 2018) € 1.773.115,-- beschikbaar. We verwachten dit jaar maximaal € 679.400,-- uit te geven. We stellen voor het verschil van € 1.093.715,-- via de Saldireserve over te hevelen naar 2020.

DU Zoetwatermaatregelen
Het ministerie van Infrastructuur en Milieu stelt voor de jaren 2020 en 2021 wederom middelen beschikbaar voor het uitvoeren van de zoetwatermaatregelen uit het Deltaplan Zoetwater. Doel is het verminderen van de huidige knelpunten in de zoetwatervoorziening en bijdragen aan het opvangen van mogelijke gevolgen van klimaatverandering. De extra inkomst bedraagt € 1.067.000,-- in 2020 en € 1.066.000,-- in 2021. Zie ook baten 8.1.05.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	14.598.957	6.845.011	4.826.418	3.458.625	3.458.625
Baten na wijziging	-6.710.000	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000
Saldo na wijziging	**7.888.957**	**6.135.011**	**4.116.418**	**2.748.625**	**2.748.625**

5: Milieu, Energie & Bodem

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	15.742.314	17.772.341	7.672.659	7.790.734	7.800.121
Baten voor wijziging	-966.000	-1.000.100	-262.500	-262.500	-262.500
Saldo voor wijziging	**14.776.314**	**16.772.241**	**7.410.159**	**7.528.234**	**7.537.621**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

5.1 In 2050 produceren we in Drenthe minstens zoveel hernieuwbare energie als we aan energie gebruiken (Energieneutraal)

Doelstelling

5.1.01 Het stimuleren van, en het leveren van een bijdrage aan, een uitstoot door energiegebruik van 3,0 Mton in 2020 (dit is 20% lager dan in 1990)

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-1.382.000	1.046.500	-235.500	-235.500	-235.500

Personele inzet programma klimaat en energie
In het coalitieakkoord is afgesproken dat er één budget komt voor 'personeel in dienst en inhuur'. Momenteel wordt er personele capaciteit voor € 235.500,-- ten laste gebracht van dit programmabudget. In het kader van deze afspraak ramen we de (loon)kosten van deze medewerkers op bij ons personeelsbudget (zie ook doelstelling 8.2.04 directe personele kosten) onder gelijktijdige vermindering van het onderhavige programmabudget vanaf 2020.

Klimaat en Energie bijdrage zonneroute A37
Vanuit de middelen voor het programma Klimaat en Energie wordt € 100.000,-- bijgedragen aan investeringen met betrekking tot investeringen voor de 'zonneroute A37'. Wij stellen voor dit bedrag te storten in de Reserve Investeringen Verkeer en Vervoer. Vanuit deze reserve worden de kapitaallasten gedekt.

Budget klimaat en Energie
Op basis van de huidige inzichten verwachten we een onderschrijding van € 1.282.000,--. De belangrijkste verklaringen hiervoor zijn:
- Minder personeelslasten door effectievere inzet van capaciteit en doordat minder inhuur nodig is geweest, door meer te werken met tijdelijke contracten.
- Minder dan in voorgaande jaren subsidies verstrekt in verband met het beëindigen van de regeling Groene Energie Afspraken. Bovendien blijkt dat er meer behoefte is aan ondersteuning en expertise en toeleiding naar bestaande regelingen dan aan (aanvullende) provinciale subsidie. Dit laatste is ook zichtbaar binnen de opgave verduurzaming maatschappelijk vastgoed.
- Lagere vaststelling van subsidies voor Green Deals/ Groene Energie Afspraken die in voorgaande jaren zijn toegekend.
We stellen voor om € 1.282.000,-- via de Saldireserve over te hevelen naar 2020 en dit bedrag dan in te zetten voor het oplossen van knelpunten in 2020, bijvoorbeeld voor een deel van de cofinanciering van de HEAVENN-aanvraag (noordelijk waterstofprogramma), de continuering van de Expeditie Energieneutraal wonen en de ondersteuning van energiecoöperaties.

Doelstelling

5.1.02 Het stimuleren van, en het leveren van een bijdrage aan, het realiseren van 285,5 Megawatt opgesteld vermogen windenergie in het zoekgebied in 2020

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-1.039.131	1.039.131	0	0	0

Gebiedsfonds wind
De besteding van deze middelen komt op gang als de ontwikkeling en exploitatie van de windparken concreet genoeg is. Per windpark moet een gebiedsfonds worden ingericht. Op dit moment vindt met de betrokken gemeenten overleg plaats over de in te richten gebiedsfondsen. De verwachting is dat voor enkele gebieden in Drenthe het komende jaar, in overleg met de bewoners, de eerste middelen besteed zullen worden. Wij stellen voor om het volledige budget van 2019 ad € 1.039.131,-- af te ramen en via de Saldireserve over te hevelen naar volgend jaar. In de toekomst zal aan dit bedrag een rijksuitkering worden gekoppeld die via het provinciefonds ten behoeve van het gebiedsfonds beschikbaar wordt gesteld.

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-129.296	0	0	0	0

Aframen budget Projecten Milieu en Energie
In de begroting 2019 was voor projecten Milieu en Energie een bedrag geraamd van € 129.296,--. Uit een inventarisatie is gebleken dat het hiervoor beschikbaar gestelde budget niet meer zal worden benut. Om die reden stellen we voor dit bedrag af te ramen ten gunste van de vrije bestedingsruimte.

Beleidsopgave

5.2 In Drenthe behoud en verbetering van de milieu- en leefomgevingskwaliteit tot tenminste het niveau van de wettelijke milieueisen

Doelstelling

5.2.01 Behoud en verbetering van de algemene milieukwaliteit (wettelijke milieueisen) en de kernkwaliteit rust (stilte en duisternis) in Drenthe

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-245.785	245.785	0	0	0

Overheveling budget Aanpak asbestdaken
Asbest is als collegeprioriteit voor de periode 2019-2023 aangemerkt door aan te geven dat de Stimuleringsregeling verwijdering asbestdaken Drenthe wordt voortgezet in de jaren 2020 e.v. (De huidige regeling loopt tot en met 31 december 2019). Daarom stellen we voor het resterend budget Aanpak asbestdaken, € 245.785,--, over te hevelen naar volgend jaar. Met het budget worden de uitvoeringskosten van de regeling bekostigd, alsmede andere gerelateerde activiteiten in het kader van de asbestversnelling.

Doelstelling

5.2.03 Voldoen aan de wettelijke eisen voor externe veiligheid

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	0	95.000	0	0	0

DU Programma impuls omgevingsveiligheid (IOV)
In de septembercirculaire is een decentralisatie-uitkering voor het Programma IOV 2020 ad € 95.000,-- aan Drenthe toegezegd (zie baten 8.1.05). De uitgaaf wordt ingezet voor het Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid.

Beleidsopgave

5.3 De bodem en ondergrond worden zo beheerd en benut dat deze ook voor volgende generaties hun culturele, ecologische en economische kracht behouden

Doelstelling

5.3.05 Functiegerichte sanering van bodemverontreiniging volgens het bodemsaneringsprogramma

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-1.502.000	-7.111.988	13.742.365	0	0

Bijstelling kosten uitvoering bodemsaneringsprogramma
Vertraging in de uitvoering van enkele projecten, door bijvoorbeeld een aanvullende bronaanpak bij Van Wijk en Boerma, werken door als vertraging in de uitgaven voor bodemsaneringen in de jaarschijven 2019 en 2020. Dit heeft tot gevolg dat een groot deel van de gereserveerde budgetten voor langlopende saneringen pas vanaf 2021 ingezet kan worden. Langlopende saneringen betreffen de gebiedsgerichte aanpak (GGB) in Hoogeveen, Assen en Coevorden en de projecten Van Wijk en Boerma en Evenblij. Gezien het bovenstaande stellen we voor de budgetten voor bodemsanering in 2019 en 2020 te verlagen met € 1.502.000,--, respectievelijk € 7.111.988,-- en deze bedragen via de Saldireserve over te hevelen naar 2021. Het geraamde bedrag in 2021 bestaat uit de afgeraamde lasten in 2019 en 2020. Daarnaast worden de lasten in 2021 verhoogd met € 5.542.377,--. Dit wordt gedekt door een verhoging aan de batenkant door hogere bijdragen derden en het Rijk (zie ook doelstelling 5.3.05 baten).
Per saldo resulteert dit in een storting in de Saldireserve van € 1.082.500,-- in 2019 en € 7.117.488,-- in 2020. In 2021 wordt vervolgens € 8.199.988,-- onttrokken aan de Saldireserve. Zie hieronder voor de bijstelling van de baten.

Baten wijziging

Beleidsopgave

5.3 De bodem en ondergrond worden zo beheerd en benut dat deze ook voor volgende generaties hun culturele, ecologische en economische kracht behouden

Doelstelling

5.3.05 Functiegerichte sanering van bodemverontreiniging volgens het bodemsaneringsprogramma

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv. bijdragen	12.000	-186.000	-1.254.822	0	0

Ontvangsten van derden i.v.m. bodemsanering
In 2019 ontvingen we een lagere bijdrage van derden ten behoeve van bodemsaneringen. Voor de jaren 2020 en 2021 willen wij de geraamde bijdrage van derden aanpassen aan de bijgestelde planning van bodemsaneringsprojecten.
Als gevolg hiervan stellen we voor om de inkomsten van derden in 2019 te verlagen met € 12.000,--. Voor de jaren 2020 en 2021 stellen we voor de bijdrage van derden te verhogen met € 186.000,--, respectievelijk € 1.254.822,--. De mutaties van 2019 en 2020 worden meegenomen in de verrekening met de Saldireserve; zie ook doelstelling 5.3.05 lasten.

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	407.500	180.500	-4.287.555	0	0

Bijdragen gemeenten in kosten bodemsaneringen
Voor de jaren 2019 tot en met 2021 willen wij de geraamde bijdrage van de gemeenten aanpassen aan de bijgestelde planning van bodemsaneringsprojecten. Als gevolg hiervan stellen we voor om de inkomsten van de gemeenten in 2019 te verlagen met € 32.500,--. Voor de jaren 2020 en 2021 stellen we een verhoging van dit budget voor van € 29.500,--, respectievelijk € 2.776.684,--.
De mutaties van 2019 en 2020 worden meegenomen in de verrekening met de Saldireserve; zie ook doelstelling 5.3.05 lasten.

Bijdrage Rijk in kosten bodemsaneringen
De in 2019, 2020 en 2021 geraamde kosten voor het bodemsaneringsproject Van Wijk en Boerma worden deels gedekt door een aanvullende rijksbijdrage die we in het verleden daarvoor hebben ontvangen. Door een in het verleden opgetreden vertraging in de uitvoering van dit project verschuiven de kosten naar 2020 e.v. Om die reden stellen we voor het budget Bijdrage Rijk in kosten bodemsaneringen voor de jaren 2019 en 2020 te verlagen met € 375.000,--, respectievelijk € 210.000,-- en voor het jaar 2021 te verhogen met € 1.510.871,--. De mutaties van 2019 en 2020 worden meegenomen in de verrekening met de Saldireserve; zie ook doelstelling 5.3.05 lasten.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	11.444.102	13.086.769	21.179.524	7.555.234	7.564.621
Baten na wijziging	-546.500	-1.005.600	-5.804.877	-262.500	-262.500
Saldo na wijziging	**10.897.602**	**12.081.169**	**15.374.647**	**7.292.734**	**7.302.121**

6: Cultuur

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	20.626.446	19.102.194	17.754.620	18.095.319	17.292.334
Baten voor wijziging	-1.404.679	-1.431.926	-1.351.305	-1.364.819	-1.378.467
Saldo voor wijziging	**19.221.767**	**17.670.268**	**16.403.315**	**16.730.500**	**15.913.867**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

6.1 Cultuur speelt een belangrijke rol in economische en ruimtelijke ontwikkelingen

Doelstelling

6.1.01 De erkenning door UNESCO van de Koloniën van Weldadigheid als werelderfgoed

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	25.000	0	0	0	0

Unesco-traject
In de septembercirculaire is € 25.000,-- als Rijks DU-uitkering opgenomen in 2019 voor het herindienen van de Koloniën van Weldadigheid bij Unesco (zie 8.1.05 baten). Dit bedrag wordt bijgeraamd bij de begrotingspost Unesco-traject.

Doelstelling

6.1.03 Beter vestigingsklimaat-, woon-, en leefklimaat voor bedrijf en individu door (culturele investeringen die leiden tot toonaangevende kwaliteit)

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	0	125.000	125.000	125.000	125.000

Monumenten
In het afgelopen jaar is de rijksuitkering voor restauratie en herbestemming van monumenten verhoogd. Wij zijn bereid ook ons aandeel hierin te verhogen. Overeenkomstig de aanbiedingsbrief bij de begroting 2020 verhogen wij ons aandeel structureel met € 125.000,-- ten laste van de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

6.1.05 Culturele investeringen

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-800.000	800.000	0	0	0

Culturele investeringen
De verbouwing van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork heeft enige vertraging opgelopen. Wij hebben u daarover in de 2e Bestuursrapportage geïnformeerd. Als gevolg van deze vertraging stellen wij voor de resterende middelen voor 2019 van circa € 800.000,--, via de Saldireserve, over te hevelen naar 2020.

Doelstelling

6.1.07 Aantrekken van provinciale en (inter)nationale bezoekers van podiumkunsten en beeldende kunsten

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	0	200.000	200.000	200.000	200.000

Evenementen op het snijvlak van cultuur en vrijetijd
Wij willen vanaf 2020 jaarlijks structurele subsidies aan evenementen kunnen geven die vrij toegankelijk zijn, afhankelijk zijn van vrijwilligersinzet en minimaal tien jaar bestaan. Dergelijke evenementen spelen een rol in het versterken van de gemeenschapszin, vergroten van sociale cohesie, geven een stimulans aan de regionale economie en verbeteren de leefbaarheid van stads- en dorpskernen in de provincie. Op basis van de aanbiedingsbrief bij de begroting 2020 trekken wij hiervoor structureel € 200.000,-- uit ten laste van de vrije bestedingsruimte.

Beleidsopgave

6.3 Een sociaal cultureel klimaat waarin toonaangevende kunst en cultuuruitingen een plek hebben en waar mensen aan mee kunnen doen

Doelstelling

6.3.02 Bevorderen van toegankelijkheid van kunst- en cultuuruitingen, kennis, en informatie

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	181.000	181.000	114.000	114.000	114.000

RTV Drenthe
Zoals eerder besproken in PS (behandeling cultuurnota, september 2016) wordt jaarlijks besloten over de continuering van satellietontvangst van uitzendingen van RTV Drenthe. Evenals vorig jaar willen wij in 2019 en 2020 incidenteel een financiële tegemoetkoming bieden aan RTV Drenthe om ervoor te zorgen dat de zender in de hele provincie goed te ontvangen is en daarmee ook goed kan functioneren als rampenzender. De kosten hiervan bedragen € 67.000,-- per jaar. We stellen voor deze kosten te dekken uit de vrije bestedingsruimte. Bij de cultuurnota zal e.e.a. opnieuw worden bekeken.

Wetenschappelijke Steunfunctie (WSF) gelden
Jaarlijks kan € 114.000,-- worden gedeclareerd bij de provincie Groningen voor de wetenschappelijke steunfunctie. Omdat deze oude afspraak niet meer was geraamd, wordt dit nu weer begroot (zie 6.3.02 baten). Tegenover deze inkomst wordt een budget geraamd voor incidentele subsidies in het kader van bibliotheekwerk.

Baten wijziging

Beleidsopgave

6.3 Een sociaal cultureel klimaat waarin toonaangevende kunst en cultuuruitingen een plek hebben en waar mensen aan mee kunnen doen

Doelstelling

6.3.02 Bevorderen van toegankelijkheid van kunst- en cultuuruitingen, kennis, en informatie

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	-114.000	-114.000	-114.000	-114.000	-114.000

WSF gelden
Jaarlijks kan € 114.000,-- worden gedeclareerd bij de provincie Groningen voor de wetenschappelijke steunfunctie. Omdat deze oude afspraak niet meer was geraamd, wordt dit nu weer begroot. Tegenover deze inkomst wordt een budget geraamd voor incidentele subsidies in het kader van bibliotheekwerk (Zie ook hierboven, 6.3.02 lasten).

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	20.032.446	20.408.194	18.193.620	18.534.319	17.731.334
Baten na wijziging	-1.518.679	-1.545.926	-1.465.305	-1.478.819	-1.492.467
Saldo na wijziging	**18.513.767**	**18.862.268**	**16.728.315**	**17.055.500**	**16.238.867**

7: Dynamiek in leefomgeving

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	104.453.708	87.642.957	90.354.560	81.037.086	71.948.718
Baten voor wijziging	-43.078.180	-17.531.222	-16.293.999	-12.589.307	-5.142.512
Saldo voor wijziging	**61.375.528**	**70.111.735**	**74.060.561**	**68.447.779**	**66.806.206**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

7.1 Een toekomst gerichte landbouw en agribusiness

Doelstelling

7.1.01 Toekomstgerichte landbouw: tuinbouw, akkerbouw, veehouderij en agribusiness

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	0	-92.000	-92.000	-92.000	-92.000

Personele inzet Landbouw
In het coalitieakkoord is afgesproken dat er één budget komt voor 'personeel in dienst en inhuur'. Momenteel wordt er personele capaciteit ten laste gebracht van dit programmabudget. In het kader van deze afspraak ramen we € 92.000,-- aan (loon)kosten van deze medewerkers op bij ons personeelsbudget (zie ook doelstelling 8.2.04 directe personele kosten) onder gelijktijdige vermindering van het onderhavige programmabudget vanaf 2020.

Beleidsopgave

7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief

Doelstelling

7.2.04 Realisatie Natuurnetwerk Nederland

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	12.388.000	125.000	125.000	125.000	125.000

Verhogen van subsidie-openstelling
De openstelling niet-productieve investeringen voor herstel- of inrichtingsmaatregelen voor biodiversiteit is opgehoogd van € 10.020.000,-- naar € 22.408.000,--. Deze ophoging met € 12.388.000,-- wordt voor € 6.194.000,-- gedekt uit een extra EU-bijdrage, voor € 5.353.000,-- door cofinanciering van derden en voor € 841.000,-- uit de Reserve natuurbeleid.

Vergroten toegankelijkheid Natuur
In de aanbiedingsbrief bij de begroting 2020 is € 125.000,-- vrijgemaakt voor het vergroten van de toegankelijkheid van de Natuur. Dit wordt gedekt uit de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

7.2.05 Uitvoering Programma Natuurlijk Platteland

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	1.110.743	0	0	0	0

Uitvoeringskosten
Jaarlijks werd 75% SNL/ANLB kosten meegenomen. De overige 25% dient echter ook meegenomen te worden in 2019. Dit betekent een ophoging ad € 364.813,--. Daarnaast een ophoging van € 330.930,-- ter dekking van overige uitvoeringskosten. Dit wordt gedekt uit de Reserve natuurbeleid.

Uitvoeringskosten vorig boekjaar
We hebben een factuur van € 415.000,-- ontvangen voor de uitvoeringskosten van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), nog over 2018 voor de uitvoering van de subsidieregelingen SNL/ANLB. Daarmee hadden we in het budget geen rekening gehouden. Om die reden ramen we hiervoor alsnog een budget ten laste van de Reserve natuurbeleid.

Uitvoeringskosten: Personele inzet programma Natuurlijk Platteland
In het coalitieakkoord is afgesproken dat er één budget komt voor 'personeel in dienst en inhuur'. Momenteel wordt er personele capaciteit ten laste gebracht van dit programmabudget. In het kader van deze afspraak ramen we € 267.900,-- aan (loon)kosten van deze medewerkers op bij ons personeelsbudget (8.2.04 directe personele kosten) onder gelijktijdige vermindering van het onderhavige programmabudget (onderdeel uitvoeringskosten) vanaf 2020. Omdat het budget Uitvoeringskosten reeds onder druk staat, wordt het gelijktijdig weer met hetzelfde bedrag van € 267.900,-- opgehoogd t.l.v. de Reserve natuurbeleid.

Doelstelling

7.2.06 Realisatie kwaliteitsverbetering Natura2000/Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	4.400.000	0	0	0	0

Verhogen subsidie-openstelling
De openstelling hydrologische maatregelen PAS (Natura2000 Herstelmaatregelen) is verhoogd van € 9.972.756,-- naar € 14.371.749,--. Hierdoor wordt er € 4.400.000,-- bijgeraamd. Dit wordt gedekt door 50% EU-bijdrage en 50% ten laste van de Reserve natuurbeleid.

Doelstelling

7.2.09 Uitvoering Wet natuurbescherming

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-39.827	0	0	0	0

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	39.827	40.663	41.517	42.472	43.449

Ophoging subsidie FBE i.v.m. btw
Het geraamde bedrag voor de boekjaarsubsidie aan de Faunabeheereenheid (FBE) is exclusief btw opgenomen in de begroting. De subsidie aan de FBE wordt verleend inclusief btw. Met deze begrotingswijziging verhogen we het subsidiebedrag met 21% btw (€ 39.827,-- in 2019 oplopend naar € 45.515,-- in 2025). We stellen voor deze extra lasten in 2019 te dekken uit de ruimte binnen de begroting en vanaf 2020 uit de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

7.2.10 Inzicht verkrijgen natuurkwaliteit

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000

Flora- en faunagegevens
De rijksinkomst voor flora- en faunagegevens is afgeschaft. Onze uitgaven in dat kader, € 6.000,-- per jaar, worden verantwoord onder monitoring. Zowel de lasten als de baten m.b.t. databestand flora- en fauna gegevens kunnen daarom vervallen. Zie ook 7.2.10 baten.

Doelstelling

7.2.12 Beheer Natuur en Landschap

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	0	-25.510	0	0	0

Beheer en Landschap
Het budget uit de begroting 2020 voor beheer natuur en landschap moet € 25.510,-- worden bijgesteld. Dit wordt teruggestort in de reserve Natuurbeleid.

Beleidsopgave

7.3 Dynamisch Drenthe

Doelstelling

7.3.03 Kwaliteit van wonen en leefgebieden op peil houden

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	0	200.000	200.000	200.000	200.000

Sociale Agenda
In de aanvullende beleidsvoornemens 2020 in de Nota van aanbieding bij de begroting 2020, hebben we aangegeven € 200.000,-- structureel extra te willen inzetten op de Sociale Agenda. Dit wordt gedekt uit de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

7.3.07 Realisatie van een bovenregionale sportvoorziening (ijsbaan) in Drenthe

	2019	2020	2021	2022	2023
Subsidie	-5.000.000	0	0	0	0

Vrijval middelen IJsbaan Hoogeveen
Op 4 oktober hebben wij van de gemeente Hoogeveen een verzoek ontvangen om de eerder beschikbaar gestelde subsidie van € 5.000.000,-- t.b.v. een bovenregionale kunstijsvoorziening te laten vervallen i.v.m. het besluit van de gemeenteraad van 19 september om de projectontwikkeling ijsbaan-zwembad stop te zetten. Het hieruit voortvloeiende voordeel verwerken wij via deze bestuursrapportage in de begroting. Tegelijkertijd stellen wij voor dit bedrag te storten in de financieringsreserve.

Baten wijziging

Beleidsopgave

7.2 Natuurlijk Platteland; Biodiversiteit versterken met economisch perspectief

Doelstelling

7.2.04 Realisatie Natuurnetwerk Nederland

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv. bijdragen	-5.353.000	0	0	0	0

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	-6.194.000	0	0	0	0

Verhogen van subsidie-openstelling
Zie voor toelichting lasten 7.2.04.

Doelstelling

7.2.06 Realisatie kwaliteitsverbetering Natura2000/Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	-2.200.000	0	0	0	0

Verhogen subsidie openstelling
Zie voor toelichting lasten 7.2.06.

Doelstelling

7.2.10 Inzicht verkrijgen natuurkwaliteit

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv. bijdragen	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000

Flora- en faunagegevens
De rijksinkomst voor flora- en faunagegevens is afgeschaft. Onze uitgaven in dat kader worden verantwoord onder monitoring. Zowel de lasten als de baten m.b.t. databestand flora- en faungegevens, € 6.000,-- per jaar, kunnen daarom vervallen. Zie ook 7.2.10 lasten.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	117.346.451	87.885.110	90.623.077	81.306.558	72.219.167
Baten na wijziging	-56.819.180	-17.525.222	-16.287.999	-12.583.307	-5.136.512
Saldo na wijziging	**60.527.271**	**70.359.888**	**74.335.078**	**68.723.251**	**67.082.655**

8: Middelen

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten voor wijziging	154.995.076	146.011.375	82.747.135	79.914.891	93.010.731
Baten voor wijziging	-363.178.449	-346.284.456	-262.977.286	-253.020.183	-255.209.220
Saldo voor wijziging	**-208.183.373**	**-200.273.081**	**-180.230.151**	**-173.105.292**	**-162.198.489**

Lasten wijziging

Beleidsopgave

8.1 Een duurzaam sluitende provinciale begroting

Doelstelling

8.1.01 Beheer van relevante provinciale deelnemingen

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-40.000	0	0	0	0

Juridische advisering m.b.t. verbonden partijen.
Hiervoor is een structureel budget van € 40.000,-- beschikbaar. In 2019 wordt dit geld niet ingezet. We verlagen het budget daarom in 2019 met € 40.000,-- en voegen dit toe aan de vrije bestedingsruimte

Doelstelling

8.1.02 Onvoorziene uitgaven

	2019	2020	2021	2022	2023
Onvoorzien/stelpost	-475.000	0	0	0	0

Onvoorziene uitgaven
Van de post voor onvoorziene uitgaven denken we dit jaar geen gebruik meer te maken. We verlagen het budget daarom met € 475.000,-- tot € 25.000,--. Het voordeel brengen we ten gunste van de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

8.1.06 Vrije bestedingsruimte

	2019	2020	2021	2022	2023
Onvoorzien/stelpost	629.238	895.637	1.663.401	4.830.140	12.240.597

Voor een specificatie van het beroep op de vrije bestedingsruimte verwijzen wij naar de Tabel vrije bestedingsruimte.

Beleidsopgave

8.2 Een opgavegestuurde, kwalitatief hoogstaande en dienstbare organisatie

Doelstelling

8.2.01 Betrouwbaar en aantrekkelijk werkgeverschap

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-250.000	200.000	200.000	200.000	200.000

Arbeidsvoorwaarden
Dit budget, bedoeld voor diverse kosten voortvloeiende uit arbeidsvoorwaarden, wordt dit jaar niet volledig besteed. Wij stellen voor € 100.000,-- van dit budget te laten vrijvallen.

Duurzame inzetbaarheid
De regeling generatiepact is van kracht in de jaren 2018 en 2019. De regeling was bedoeld als maatregel voor medewerkers van 60 jaar en ouder. Vanaf 2020 willen we de resterende middelen uit de Reserve Generatiepact, verspreid over 5 jaar, inzetten voor een budget duurzame inzetbaarheid voor alle medewerkers van € 200.000,-- per jaar.

Doorlopende HRM kosten
Op het budget doorlopende HRM kosten, bedoeld voor werving en selectie, houden we in 2019 naar verwachting € 150.000,-- over. Wij stellen voor dit bedrag te laten vrijvallen.

Doelstelling

8.2.04 Directe personele inzet

	2019	2020	2021	2022	2023
Lonen	0	595.400	595.400	595.400	595.400

Personele inzet op programma's.
In het coalitieakkoord is afgesproken dat er één budget komt voor 'personeel in dienst en inhuur'. Momenteel wordt er personele capaciteit ten laste gebracht van de programma's Klimaat en energie (zie 5.1.01), Natuur (7.2.05) en Landbouw (zie 7.1.01). In het kader van deze afspraak ramen we de (loon)kosten van deze medewerkers ad € 595.400,-- af op de desbetreffende programmabudgetten en voegen dit toe aan het loonbudget.

Doelstelling

8.2.05 Het zoveel mogelijk inzetten van duurzame facilitaire producten en diensten tegen acceptabele kosten

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-100.000	0	0	0	0

Grafische Diensten
In 2019 wordt het budget voor grafische diensten niet volledig benut. We verlagen het budget daarom in 2019 met € 100.000,-- en voegen dit bedrag toe aan de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

8.2.06 Een financieel gezonde organisatie, die voldoet aan alle wettelijke eisen en gangbare opvattingen ten aanzien van financieel instrumentarium

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-950.083	-2.275.177	-1.768.371	-4.729.116	-12.490.000

Eén codering vrije ruimte
N.a.v. de bijstelling van de begroting 2020 en de 2e bestuursrapportage 2019, waar twee saldi bij elkaar moesten worden geteld om de totaal beschikbare vrije ruimte te bepalen, stellen we voor dit op één budget samen te voegen. Hiertoe boeken wij het saldo van de Stelpost IBP over naar de post Vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

8.2.08 Het gebruik van duurzame gebouwen en terreinen en daarbij benodigde voorzieningen tegen acceptabele kosten

	2019	2020	2021	2022	2023
Belastingen	1.131	0	0	0	0

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-23.893	0	0	0	0

Health Hub Roden
Dit jaar verwachten wij € 12.238,-- te besteden aan exploitatiekosten van het Resato-pand in Roden. Het gaat hierbij om de kosten van verzekeringen, gas, water en elektra en belastingen (zie ook hierboven, € 1.131,--). Daarnaast verwachten wij dit jaar € 15.000,-- te besteden aan dagelijks onderhoud van het pand. Deze kosten worden gedekt uit de opbrengsten n.a.v. de verhuur van het pand.

Dagelijks Onderhoud Drents Museum
Het Dagelijks onderhoud Drents Museum valt dit jaar lager uit dan voorgaande jaren. We verlagen het budget daarom in 2019 met € 50.000,-- en voegen dit bedrag toe aan de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

8.2.10 Informatiemanagement: Een gedegen en veilige inrichting van de informatiehuishouding: digitale gegevens, applicaties, services en technische infrastructuur voor opslag en raadplegen van gegevens

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	0	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500

Dienstverleningsovereenkomst (DVO) Drents Museum
Het Drents Museum heeft in juli jl. aangegeven per 2020 te willen overgaan naar de CAO Musea in plaats van de CAO Provinciale sector. Daarbij is eveneens besloten om de personele dienstverlening door de provincie (DVO) te beëindigen (zie ook 8.2.01 baten). Hierdoor neemt het aantal licenties voor gebruik van de personeels- en salarisadministratie af en daarmee ook de licentiekosten.

Doelstelling

8.2.11 Inzet ondersteunend personeel

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-500.000	1.000.000	500.000	500.000	500.000

Frictiekosten
In het kader van ons personeelsbeleid is er grote aandacht voor mobiliteit. In dit kader worden er met medewerkers maatwerkafspraken gemaakt. De financiering van de maatwerkafspraken wordt gehaald uit het frictiekostenbudget. Het traject vergt zorgvuldigheid en is nog niet afgerond. Het budget bedroeg € 1.138.000,-- terwijl momenteel ruim € 400.000,-- is gerealiseerd. Wij denken dit jaar op circa € 638.000,-- aan bestedingen te komen. Het restant is benodigd voor de nog af te wikkelen maatwerktrajecten. Wij verzoeken daarom € 500.000,-- over te hevelen via de Saldireserve.

Frictiekosten
Omdat mobiliteit en het oplossen van fricties permanente aandacht vereist, ligt een structureel budget voor frictiekosten voor de hand. Wij stellen dan ook voor om van de beschikbaar gestelde € 1 miljoen voor personeel (zie hieronder bij Lonen) uit de voorjaarsnota 2018, € 250.000,-- structureel te bestemmen voor frictiebeleid.

Tijdelijk personeel
Vanuit programmabudgetten kan ook de inzet van tijdelijk personeel worden gefinancierd. Voor sommige werkzaamheden is echter geen passend programmabudget beschikbaar. Door het ophogen van het budget Uitzendkrachten met € 250.000,--, te dekken uit het budget van € 1 miljoen voor personeel (zie ook hieronder bij Lonen), ontstaat een grotere flexibiliteit.

	2019	2020	2021	2022	2023
Lonen	0	-550.000	-550.000	-550.000	-550.000

Verdeling € 1 miljoen voor personeel (voorjaarsnota 2018)
In de voorjaarsnota 2018 is € 1 miljoen beschikbaar gesteld voor organisatieontwikkeling en personele knelpunten. Op deze plek vindt de afboeking plaats van het desbetreffende budget. We gaan voorlopig uit van de volgende toedeling naar begrotingsposten:
€ 250.000,-- organisatieontwikkeling (zie 8.2.14)
€ 250.000,-- groen voor grijsbeleid (8.2.11)
€ 250.000,-- frictiekosten (8.2.11)
€ 250.000,-- tijdelijk personeel (8.2.11)

Groen voor Grijsbeleid
Wij zetten het Groen voor Grijsbeleid (verjonging van de organisatie en overdracht van kennis) voorlopig voort. Vanuit de beschikbaar gestelde € 1 miljoen voor personele zaken (voorjaarsnota 2018) zetten we hier € 250.000,-- per jaar voor in.

Extra taken
Als gevolg van extra taken (o.a. AVG-functionaris) is meer personeel nodig. Overeenkomstig de aanbiedingsbrief bij de begroting 2020 ramen we daarom € 200.000,-- aan loonkosten extra ten laste van de vrije bestedingsruimte.

Doelstelling

8.2.14 Een adapt. netw. org. die werkt vanuit de 5 kernwaarden: Dienstbaar aan Drenthe, Samenwerken: van binnen naar buiten en weer naar binnen, kwal. voorop, gericht op res. en integr. denken en werken

	2019	2020	2021	2022	2023
Inkoop	-100.000	350.000	250.000	250.000	250.000

Organisatieontwikkeling
Het incidentele budget voor organisatieontwikkeling wordt dit jaar niet volledig benut. Een tweetal projecten, i.c. 'herziening stukkenstroom GS/PS' en 'ICT datahuis' lopen volgend jaar ook nog. We verzoeken om een budget van € 100.000,-- via de Saldireserve te mogen overhevelen naar 2020.

Organisatieontwikkeling
Omdat organisatieontwikkeling in feite permanente aandacht vereist, liggen structurele budgetten voor de hand. Wij stellen dan ook voor om van de beschikbaar gestelde € 1 miljoen voor personeel (zie 8.2.11) € 250.000,-- structureel te bestemmen voor organisatieontwikkeling.

Beleidsopgave

8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Doelstelling

8.3.01 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdr. aan reserves	42.623.891	30.341.349	0	0	0

Toevoegingen aan reserves
Voor een toelichting op de toevoegingen aan reserves verwijzen wij naar de tabel aan het einde van deze begrotingswijziging.

Baten wijziging

Beleidsopgave

8.1 Een duurzaam sluitende provinciale begroting

Doelstelling

8.1.04 Rente

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv. bijdragen	-310.000	0	0	0	0

Risicopremie lening AND
Er is een lening verleend aan de Agrarische Natuur Drenthe (AND) voor de uitvoering van de POP3-regeling 'Niet-productieve investeringen voor weide- en akkervogels' voor drie jaar. Voor de afdekking van het risico op niet terugbetalen, wordt een bedrag van € 10.000,-- gestort in de Reserve opvang revolverend financieren. Dit bedrag wordt gedekt uit het budget Agrarisch natuurbeheer.

Restauratie monumenten
Er is € 1 miljoen in het Drents Monumentenfonds gestort voor het verlenen van laagrentende leningen in behoud/herbestemming van karakteristiek bezit. Als afdekking voor financiële risico's, is € 100.000,-- vanuit het bestaande budget voor Herbestemming karakteristiek bezit overgeboekt naar het programma middelen, voor de storting in het risicofonds Revolverend Financieren.

Storting Reserve Investeringen verkeer en vervoer
Vanuit de middelen van het programma vrijetijdseconomie is € 200.000,-- toegevoegd aan het investeringskrediet voor de realisatie van het project 1e fase van de VAM-berg. De bijdrage vanuit vrijetijdseconomie is overgemaakt naar het programma 8 'Middelen' voor een storting in de Reserve Investeringen verkeer en vervoer. Vanuit deze reserve worden de kapitaallasten van het investeringsprojecten 1e fase VAM-berg gedekt.

	2019	2020	2021	2022	2023
Opbr. rente	108.939	170.074	158.869	149.529	140.394

Rentebaten
De rentebaten zijn voor 2019 en verder verlaagd, met name als gevolg van de vervroegde aflossing van de lening aan de gemeente Emmen. Daarnaast zijn enkele kleine bijstellingen doorgevoerd. De begrote rente valt hierdoor lager uit en bedraagt in 2019 € 895.052,--. Het nadeel, € 108.939,-- in 2019, komt ten laste van de vrije ruimte.

Doelstelling

8.1.05 Uitkering Provinciefonds

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv.subsidies	1.782.900	-1.035.197	-2.136.416	-1.268.025	-909.440

Bijstelling Decentralisatie-uitkering Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe
In de septembercirculaire heeft het Rijk de provincie Drenthe formeel een decentralisatie-uitkering van € 9.070.000,-- voor 2019 toegekend voor de uitvoering van de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe. Dit bedrag is € 317.338,-- lager dan het bedrag waarvan we in de begroting zijn uitgegaan. Om die reden stellen we voor de geraamde rijksbijdrage aan deze Regiodeal met dit bedrag naar beneden bij te stellen en te onttrekken aan de reserve regiodeal Zuid- en Oost Drenthe.

DU Programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV)
In de septembercirculaire is een decentralisatie-uitkering voor het Programma IOV 2020 ad € 95.000,-- toegezegd. Deze inkomst wordt ingezet voor het Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (doelstelling 5.2.03).

Algemene Uitkering Provinciefonds
Op basis van de septembercirculaire dient de begroting van de Algemene Uitkering Provinciefonds te worden bijgesteld. Dit leidt tot nadelen in 2019 en 2020 (-€ 1.490.562,-- en -€ 126.803,--) en tot voordelen in de jaren 2021 (€ 1.070.416,--), 2022 (€ 1.268.025,--) en 2023 (€ 909.440,--). Dit bedrag wordt verrekend met de vrije bestedingsruimte.

DU Zoetwatermaatregelen
Het ministerie van Infrastructuur en Milieu stelt voor de jaren 2020 en 2021 wederom middelen beschikbaar voor het uitvoeren van de zoetwatermaatregelen uit het Deltaplan Zoetwater. Doel is het verminderen van de huidige knelpunten in de zoetwatervoorziening en bijdragen aan het opvangen van mogelijke gevolgen van klimaatverandering. De extra inkomst en uitgaaf bedraagt € 1.067.000,-- in 2020 en € 1.066.000,-- in 2021 (Zie ook 4.2.03)

DU-uitkering Koloniën van Weldadigheid
In de septembercirculaire is € 25.000,-- opgenomen in 2019 voor het herindienen van de Koloniën van Weldadigheid bij UNESCO (Werelderfgoed). Dit bedrag is eveneens bijgeraamd bij de begrotingspost Unesco-status (zie lasten 6.1.01.).

Beleidsopgave

8.2 Een opgavegestuurde, kwalitatief hoogstaande en dienstbare organisatie

Doelstelling

8.2.01 Betrouwbaar en aantrekkelijk werkgeverschap

	2019	2020	2021	2022	2023
Ontv. bijdragen	0	6.500	6.500	6.500	6.500

DVO Drents Museum
Het Drents Museum heeft in juli jl. aangegeven per 2020 te willen overgaan naar de CAO Musea in plaats van de CAO Provinciale sector. Daarbij is eveneens besloten om de personele dienstverlening door de provincie (DVO) te beëindigen. Vanaf 2020 moeten daarom de begrote inkomsten worden verminderd met € 6.500,--. Overigens nemen ook de licentiekosten af voor het gebruik van de personeels- en salarisadministratie (zie ook 8.2.10).

Beleidsopgave

8.3 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Doelstelling

8.3.01 Inzicht in de ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdr. van reserves	-5.951.743	-23.626.475	-14.122.483	-5.108.223	-2.815.350

Bijdragen van reserves
Voor een nadere toelichting op de bijdragen van reserves verwijzen we naar de tabellen aan het einde van deze begrotingswijziging.

Afromen Risicoreserve ten gunste van de Financieringsreserve.
Ter voorbereiding op de herziening van de Nota reserves en voorzieningen hebben wij de tien omvangrijkste reserves gescreend, met als doel het vinden van 'dood' geld dat uit deze reserves gehaald kan worden ter aanvulling van de Financieringsreserve. Om de risico's, zoals beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting 2020, te kunnen dekken, dient de provincie een Risicoreserve aan te houden van € 21 mln. Het saldo van deze reserve is per 1 januari 2020 € 4,7 mln. hoger dat dit bedrag. Om die reden stellen we voor € 4,7 mln. in 2020 aan de Risicoreserve te onttrekken en toe te voegen aan de Financieringsreserve.

Afromen Reserve voor algemene doeleinden ten gunste van de Financieringsreserve.
Ter voorbereiding op de herziening van de Nota reserves en voorzieningen hebben wij de tien omvangrijkste reserves gescreend, met als doel het vinden van 'dood' geld dat uit deze reserves gehaald kan worden ter aanvulling van de Financieringsreserve. Bij de reserve voor algemene doeleinden was de omvang per 1 januari 2020 € 5,6 mln. hoger dan het met uw Staten afgesproken maximum van € 5 mln. Gezien het bovenstaande stellen we voor om het bedrag van € 5,6 mln. in 2020 aan deze reserve te onttrekken en toe te voegen aan de Financieringsreserve.

Storting in de reserve	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage aan saldireserve					
Doelstelling: 2.2.01. Overheveling restantbudget Gebiedsontwikkeling GAE	4.546.000	0	0	0	0
Doelstelling: 2.2.04. Overheveling restantbudget Bedrijvenregeling Drenthe	1.172.709	0	0	0	0
Doelstelling: 2.2.04. Overheveling restantbudget Vierkant voor Werk	3.498.861	0	0	0	0
Doelstelling: 2.5.06 Vitale Vakantieparken	2.100.000	0	0	0	0
Doelstelling: 4.1.01 Uitvoeringsregeling Impuls Volkshuisvesting	538.435	0	0	0	0
Doelstelling: 4.1.02 Overheveling restantbudgetten Ruimtelijke kwaliteit en Inzet op specifieke ontwikkelingen	435.443	0	0	0	0
Doelstelling: 4.2.03 Deltafonds	1.093.715	0	0	0	0
Doelstelling: 5.1.01 Klimaat en Energie naar 2020	1.282.000	0	0	0	0
Doelstelling: 5.1.02. Overheveling budget Gebiedsfonds wind	1.039.131	0	0	0	0
Doelstelling: 5.2.01 Overheveling restantbudget Aanpak asbestdaken	245.785	0	0	0	0
Doelstelling: 5.3.05 Bodemsaneringsprogramma	1.082.500	7.117.488	0	0	0
Doelstelling: 6.1.05 Culturele investeringen	800.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.2.11 Frictiekosten	500.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.2.14 Organisatieontwikkeling	100.000	0	0	0	0
Bijdrage aan reserve Investeringen Verkeer en Vervoer					
Doelstelling: 3.7.01 Activering project bereikbaarheid Emmen	7.629.650	11.316.667	0	0	0
Doelstelling: 5.1.01 bijdrage K&E zonneroute A37	100.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.1.04 Investering VAM-berg	200.000	0	0	0	0

Bijdrage aan Reserve Regio Specifiek Pakket					
Doelstelling: 3.7.03. Aframen budget Ruimtelijk Economisch Programma	2.170.000	0	0	0	0
Doelstelling: 3.7.04 Spoor Zwolle Coevorden Emmen	400.000	1.599.956	0	0	0
Bijdrage aan Financieringsreserve					
Doelstelling: 7.3.07 Realisatie van een bovenregionale sportvoorziening (ijsbaan) in Drenthe	5.000.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.3.01 Afromen Algemene en Risicoreserve	0	10.281.728	0	0	0
Bijdrage aan Reserve opvang revolverend financieren					
Doelstelling: 8.1.04 Lening AND	10.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.1.04 Restauratie monumenten	100.000	0	0	0	0
Bijdrage aan reserve natuurbeleid					
Doelstelling: 7.2.12 Beheer en Landschap	0	25.510	0	0	0
Bijdrage aan Egalisatiereserve groot (variabel) onderhoud wegen en vaarwegen					
Doelstelling: 3.5.12 Groot variabel onderhoud	1.312.616	0	0	0	0
Bijdrage aan Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer					
Doelstelling: 3.1.01 Onderzoeksbudget VV	667.000	0	0	0	0
Doelstelling: 3.4.01 Luchthavenbeleid	35.000	0	0	0	0
Bijdrage aan Reserve regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe					
Doelstelling: 1.5.06 Regiodeals Zuid- en Oost-Drenthe	6.882.384	0	0	0	0
Doelstelling: 8.1.05 DU-uitkering Regiodeal ZO	-317.338	0	0	0	0
Totaal Storting in de reserve	**42.623.891**	**30.341.349**	**0**	**0**	**0**

Onttrekking aan de reserve	2019	2020	2021	2022	2023
Bijdrage van reserve voor algemene doeleinden					
Doelstelling: 8.3.01 Naar Financieringsreserve	0	-5.579.728	0	0	0
Bijdrage van reserve versterking economisch structuur					
Doelstelling: 2.2.02 Bijdragen in projecten Versterking economische structuur	-1.800.000	0	0	0	0
Bijdrage van de saldireserve					
Doelstelling: 2.2.01. Overheveling restantbudget Gebiedsontwikkeling GAE	0	-682.000	-1.137.000	-1.137.000	-1.590.000
Doelstelling: 2.2.04. Overheveling restantbudget Bedrijvenregeling Drenthe	0	-1.172.709	0	0	0
Doelstelling: 2.2.04. Overheveling restantbudget Vierkant voor Werk	0	-3.498.861	0	0	0
Doelstelling: 2.5.06 Vitale Vakantieparken	0	-733.254	-683.373	-683.373	0
Doelstelling: 4.1.01 Uitvoeringsregeling Impuls Volkshuisvesting	0	-538.435	0	0	0
Doelstelling: 4.1.02 Overheveling restantbudgetten Ruimtelijke kwaliteit en Inzet op specifieke ontwikkelingen	0	-435.443	0	0	0
Doelstelling: 4.2.03 Deltafonds	0	-1.093.715	0	0	0
Doelstelling: 5.1.01 Klimaat en Energie van 2019	0	-1.282.000	0	0	0
Doelstelling: 5.1.02. Overheveling budget Gebiedsfonds wind	0	-1.039.131	0	0	0
Doelstelling: 5.2.01 Overheveling restantbudget Aanpak asbestdaken	0	-245.785	0	0	0
Doelstelling: 5.3.05 Bodemsaneringsprogramma	0	0	-8.199.988	0	0
Doelstelling: 6.1.05 Culturele investeringen	0	-800.000	0	0	0
Doelstelling: 8.2.11 Frictiekosten	0	-500.000	0	0	0

Doelstelling: 8.2.14 Organisatieontwikkeling	0	-100.000	0	0	0
Bijdrage van Reserve Regio Specifiek Pakket					
Doelstelling: 3.7.04 Spoor Zwolle Coevorden Emmen	0	0	-2.459.708	0	0
Bijdrage van reserve Investeringen verkeer en vervoer					
Doelstelling: 3.1.01 Bijstelling kapitaallasten	0	-53.514	-24.514	-719.950	-757.450
Doelstelling: 3.7.04 Spoor Zwolle Coevorden Emmen	0	0	-1.150.000	-2.100.000	0
Bijdrage van Risicoreserve					
Doelstelling: 8.3.01 Naar Financieringsreserve	0	-4.702.000	0	0	0
Bijdrage van reserve natuurbeleid					
Doelstelling: 7.2.04 Biodiversiteit	-841.000	0	0	0	0
Doelstelling: 7.2.05 Personele inzet uitvoeringskosten	0	-267.900	-267.900	-267.900	-267.900
Doelstelling: 7.2.05 Uitvoeringskosten PNP	-695.743	0	0	0	0
Doelstelling: 7.2.05 Uitvoeringskosten vorig boekjaar	-415.000	0	0	0	0
Doelstelling: 7.2.06 Hydrologische maatregelen PAS	-2.200.000	0	0	0	0
Bijdrage van Egalisatiereserve voormalige bdu verkeer en vervoer					
Doelstelling: 3.1.01 Onderzoeksbudget VV	0	-667.000	0	0	0
Doelstelling: 3.4.01 Luchthavenbeleid	0	-35.000	0	0	0
Bijdrage van reserve uitvoering generatiepact					
Doelstelling: 8.2.01 Duurzame inzetbaarheid medewerkers	0	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Totaal Onttrekking aan de reserve	**-5.951.743**	**-23.626.475**	**-14.122.483**	**-5.108.223**	**-2.815.350**

	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten na wijziging	195.810.360	176.562.084	83.631.065	81.004.815	93.750.228
Baten na wijziging	-367.548.353	-370.769.554	-279.070.816	-259.240.402	-258.787.116
Saldo na wijziging	**-171.737.993**	**-194.207.470**	**-195.439.751**	**-178.235.587**	**-165.036.888**

Tabel vrije bestedingsruimte

Mutatie	2019	2020	2021	2022	2023
Vrije bestedingsruimte					
Doelstelling: 1.4.01 Advertentiekosten vrijval verplichtingen	28.598	0	0	0	0
Doelstelling: 1.5.05 Aframen budget Voorbereiding Regiodeals	150.000	0	0	0	0
Doelstelling: 2.2.02 Toevoeging restant huuropbrengst 2019 HHR	122.762	0	0	0	0
Doelstelling: 2.5.02 Wandelnetwerk Drenthe	0	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000
Doelstelling: 5.1.02. Vrijval budget Projecten Milieu en Energie	129.296	0	0	0	0
Doelstelling: 6.1.03 Monumenten	0	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000
Doelstelling: 6.1.07 Evenementen snijvlak cultuur/vrije tijd	0	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Doelstelling: 6.3.02 Satellietontvangst RTV Drenthe	-67.000	-67.000	0	0	0
Doelstelling: 7.2.04 Vergroten toegankelijkheid Natuur	0	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000
Doelstelling: 7.2.09 Ophoging subsidie FBE	0	-40.663	-41.517	-42.472	-43.449
Doelstelling: 7.3.03 & 8.2.04 Sociale Agenda	0	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Doelstelling: 8.1.01 juridische advisering verbonden partijen	40.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.1.02 verlagen onvoorziene uitgaven	475.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.1.04 Rentebaten te hoog begroot	-108.939	-170.074	-158.869	-149.529	-140.394
Doelstelling: 8.1.05 Algemene Uitkering Provinciefonds	-1.490.562	-126.803	1.070.416	1.268.025	909.440
Doelstelling: 8.2.01 Arbeidsvoorwaarden	100.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.2.01 Doorlopende HRM-kosten	150.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.2.05 Grafische diensten	100.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.2.06 Eén codering vrije ruimte	950.083	2.275.177	1.768.371	4.729.116	12.490.000
Doelstelling: 8.2.08 Dagelijks onderhoud Drents Museum	50.000	0	0	0	0
Doelstelling: 8.2.11 Extra taken (o.a. AVG-functionaris)	0	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Totaal Mutatie	**629.238**	**895.637**	**1.663.401**	**4.830.140**	**12.240.597**

Actualisatie Investeringskredieten

In deze bestuursrapportage stellen we voor onderstaande investeringskredieten te actualiseren

Vervangingsobject	Vervangings-krediet	Vermeerdering (uitgaven)	Vermindering (inkomsten)	Netto krediet na wijziging	Toelichting
Optimalisering N371/N373	5.887.243	500.000		6.387.243	Het investeringskrediet wordt verhoogd met de toegezegde BDU-bijdrage
N34 - rondweg Emmen aansluiting West	508.728	18.029.650	-1.843.333	16.695.045	Vanaf 2017 moeten kapitaallasten van investeringen van zowel economisch als maatschappelijk nut worden geactiveerd. Dat betekent dat het deel dat gedekt wordt uit RSP-middelen en reeds is opgenomen in de exploitatie, moet worden overgezet van exploitatiebudget naar investeringskrediet. Het betreft hier een bedrag van € 11.186.317,-- (oorspronkelijk € 5.786.317,-- + verhoging € 5.400.000,--). Daarnaast zal de gemeente Emmen nog € 1.843.333,-- RSP bijdragen. Vervolgens worden van het krediet 6316004 en 6316005 respectievelijk € 3.333.333,-- en € 1.666.667,-- ingezet voor dit project.
N375 Duurzaam Veilig inrichten	781.938	500.000		1.281.938	Het investeringskrediet wordt verhoogd met de toegezegde BDU-bijdrage
Rotonde N375 Meppel fietstunnel	1.936.166	1.250.000		3.186.166	Het investeringskrediet wordt verhoogd met de toegezegde BDU-bijdrage
OV-halte Westlaren/fietsenstalling	80.470	175.000		255.470	Het investeringskrediet wordt verhoogd met de toegezegde BDU-bijdrage
Fietstunnel N 372 - Brunlaan Peize	2.080.005	-480.000	-100.000	1.500.005	Het krediet is foutief opgenomen in de administratie
Verbeteren fietsstalling bij OV-halte Westlaren	80.470	195.280		275.750	Er is gekozen voor een luxere abri, passend bij de uitstraling van de hub. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt voor een goede afwatering.
Fietssnelweg Assen-Groningen	9.420.894	750.000		10.170.894	Het investeringskrediet wordt verhoogd met de toegezegde BDU-bijdrage
Voorbereiding Reconstructie Sleen	0	103.994		103.994	In Sleen vindt de reconstructie van de kruising N376 met gemeentelijke weg plaats. De voorbereidings-kosten worden geraamd op € 103.994,--. Deze worden conform het BBV in maximaal 5 jaar afgeschreven.
Reconstructie Sleen	0	556.423		556.423	De reconstructie van het kruispunt N376 houdt in dat er een rotonde, linksaffer en een fietspad worden aangelegd (incl. € 400.000.-- BDU).
N34 verdubbeling Holsloot – Coevorden	25.989.688	-3.333.333		22.656.355	Budget wordt ingezet voor 6313002 N34 rondweg Emmen aansluiting Emmen-West.
N34 verdubbeling Emmen-West aansluiting N381	12.895.343	-1.666.667		11.228.676	Krediet wordt ingezet voor 6313002 N34 rondweg Emmen aansluiting Emmen-West.
N391-N862, maatr.N391	10.467.661	9.800.000	-840.000	19.427.661	Vanaf 2017 moeten kapitaallasten van investeringen van zowel economisch als maatschappelijk nut worden geactiveerd. Dat betekent dat het deel dat gedekt wordt uit RSP-middelen en reeds is opgenomen in de exploitatie moet worden overgezet van exploitatiebudget naar investeringskrediet. Het betreft hier een bedrag van € 7.760.000,-- (€ 2.760.000 + € 5.000.000,--) volgens het Bereikbaarheidsakkoord op hoofdlijnen. Daarnaast is er met de gemeente Emmen afgesproken dat zij nog een RSP-bijdrage zal doen van € 840.000,--. Voorts is er vanuit de BDU-regeling € 1,2 miljoen toegezegd (BDU Pottendijk).
Fietsen op de VAM-berg	1.465.472	200.000		1.665.472	Voor de uitbreiding MTB-parcours (helling), aanleg wandelpaden en autoluw maken toegang VAM-berg is extra krediet nodig van € 200.000,--.
Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer (IVV) 2021-2024	34.641.516	-3.250.000		31.391.516	Vanuit het Investeringsprogramma 2021-2024 wordt een bijdrage van € 3.250.000,-- gedaan voor het project 'Uitbreiding Station Emmen-Zuid'.